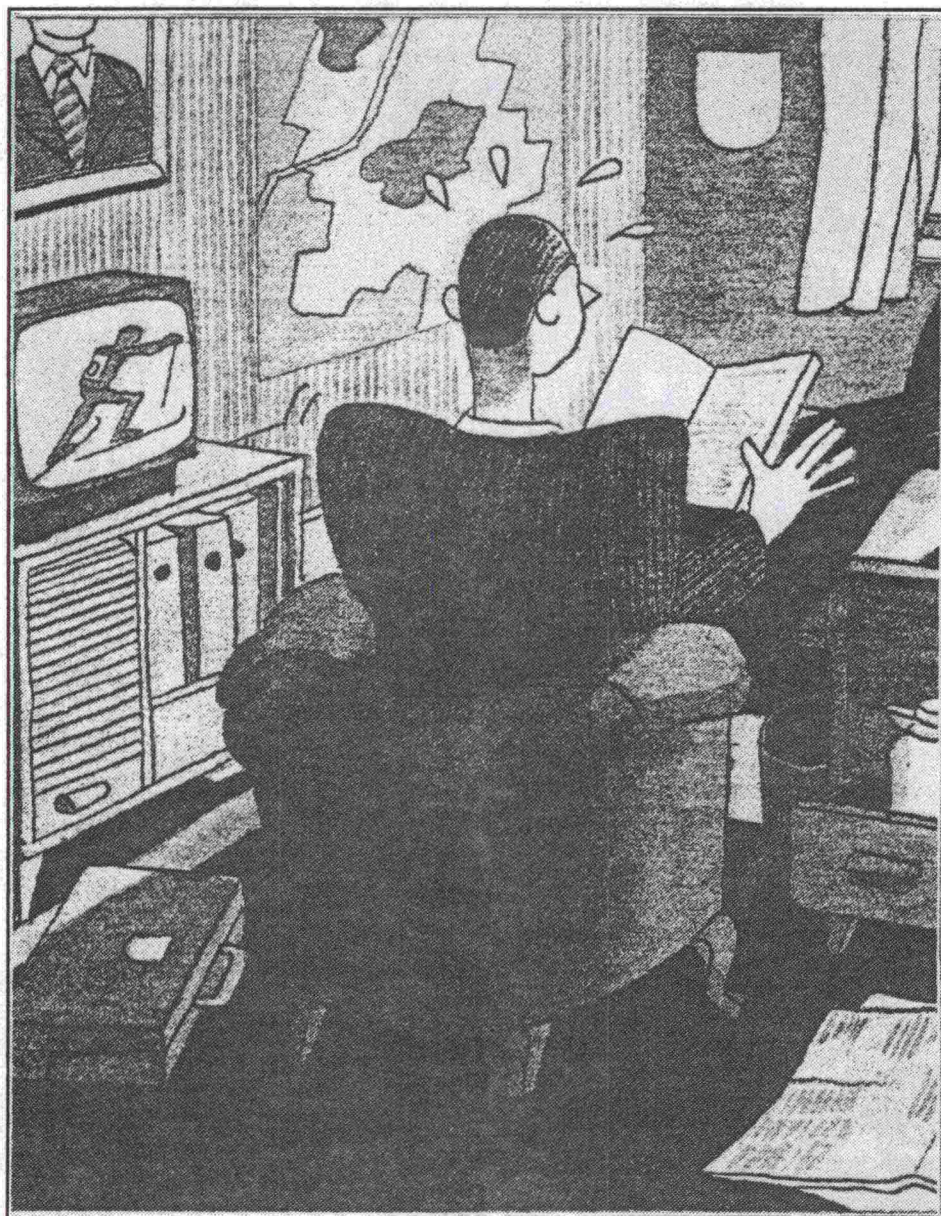

HAILUOTO

LIIKENNEYHTEYKSIEN KEHITTÄMISEN TARVESELVITYS

SELVITYS YHDYSKUNTARAKENTEESTA
"TULEVAISUUDEN HAILUOTO"
2. RAPORTTI

08 TIEL/OUL

Tielaitos
Kirjasto

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	2
HAILUODON TAVOITE ASUKKAIDEN JA LOMA-ASUNTOJEN MÄÄRÄKSI.	3
TAVOITELLUN ASUKAS- JA LOMA-ASUNTOMÄÄRÄN VAIKU- TUS HAILUOTOON MAANKÄYTÖN NÄKÖKULMASTA	4
TULEVAISUUDEN HAILUOTOON YHTEISIN PONNISTUKSIN	8
LOPPUSANAT	14

Kuntaliitto
Suomen Kunnat

Doktori:
Matti

1994. gada 12. mēn.

Šis ir dokumenta kopija, kas ir daļa no Tielaitos Kirjasto arhīva. Dokumenta oriģināls ir glabājams Tielaitos Kirjasto arhīvā. Dokumenta kopija ir izveidota elektroniski, izmantojot optiskās rakstzīmju atpazīšanas sistēmu. Dokumenta kopijai nav juridiskas spēkā.

Tielaitos
Kirjasto

Doknro: 940172
Nidenro: 940244

1994. gada 12. mēn.

JOHDANTO

Tämä raportti on toinen osa Hailuodon liikenneyhteyksien kehittämisen tarveselvitykseen liittyvää yhdyskuntarakenneselvitystä. Yhdyskuntarakenneselvitys on aloitettu lokakuussa 1992.

Yhdyskuntarakenneselvityksen ensimmäisessä osassa, joka on julkaistu raporttina 1, tarkastellaan lautta- ja kiinteäyhteyden vaikutuksia Hailuodon yhdyskuntarakenteeseen ja muodostuvan yhdyskuntarakenteen yhteiskunnalle ja asukkaille aiheuttamia kustannuksia sekä ympäristövaikutuksia. Raportissa todetaan, että Hailuodon maankäyttösuunnitelmissa on jo nyt varauduttu suureen rakennuspaikkamäärään eikä mantereen ja saaren välisen lautta- tai kiinteäyhteyden mukanaan tuomat väestön tai loma-asuntojen lisäykset aiheuta suurempaa rakennuspaikkatarvetta, mihin maankäyttösuunnitelmissa jo on varauduttu. Raportti valmistui helmikuussa 1993.

Tässä raportissa 2 esitellään Hailuodon kunnan tavoite "Tulevaisuuden Hailuoto".

Tämä raportti on syntynyt kunnassa järjestettyjen Hailuodon tulevaisuutta pohtivien tilaisuuksien tuloksena. Virkamiehet pohtivat kunnan kehityksen kannalta sopivinta väestömäärää ja loma-asuntojen määrää 16.11.1992. Tässä tilaisuudessa syntynyt tulevaisuuden Hailuoto esiteltiin kuntalaisille "Tulevaisuuden Hailuoto" tilaisuudessa 8.12.1992. Tilaisuuteen osallistui noin 50 kuntalaista. Huhtikuussa 1993 järjestetyssä tilaisuudessa pohdittiin edellisten tilaisuuksien perusteella syntyneiden asukas- ja loma-asuntomäärien sekä lautta- ja kiinteäyhteyden hyviä ja huonoja vaikutuksia Hailuodon tulevaisuudelle sekä mietittiin eri hallintokuntien keinoja tulevaisuuden Hailuodon saavuttamiseksi. Tilaisuuteen osallistui 21 luottamushenkilöä ja virkamiestä kunnanhallituksesta, perusturva-, sivistys- ja teknisestä lautakunnasta.

Yhdyskuntarakenneselvitys on tehty Ympäristötaito Oy:ssä, jossa työhön ovat osallistuneet DI Tapio Tuuttila, RI Anne Leskinen ja arkkitehti Riitta Yrjänheikki. Selvityksen ovat tilanneet Hailuodon kunta ja Oulun tiepiiri. Hailuodon kunnasta työtä on ohjannut Martti Tuohino ja Oulun tiepiiristä Reima Petäjäjärvi.

HAILUODON TAVOITE ASUKKAIDEN JA LOMA-ASUNTOJEN MÄÄRÄKSI

Kunnan asukasmäärä vaikuttaa sekä henkiseen että taloudelliseen hyvinvointiin. Hai-
luotolaisten elämässä myös loma-asukkailla on suuri merkitys. Kesällä saaren väkiluku
kaksinkertaisuus loma-asukkaiden ansiosta.

Keskustelu kunnan kannalta sopivasta asukas- ja loma-asuntomäärästä käynnistyi mar-
raskuussa 1992. Keskusteluun osallistuivat

Eero Hanni	rakennustarkastaja
Pekka Heikkinen	maataloussihteeri
Kalevi Klapuri	elinkeinoasiamies
Pirkko Lastikka	sosiaalsihteeri
Salli Mäkelä	kunnansihteeri
Pekka Peussa	rehtori
Liisa Teittinen	päiväkodinjohtaja
Martti Tuohino	kunnanjohtaja
Tuula Vuotikka	johtava hoitaja

Keskustelun tuloksena päädyttiin seuraavaan:

Kunnassa tavoitellaan 1500 asukasta vuoteen 2010 mennessä. Asukasmäärän kasvami-
nen 550 asukkaalla merkitsee kunnan koon kasvamista siten, että nykyiset sosiaali-,
terveydenhuolto- ja koulupalvelut voidaan säilyttää ja toisaalta olevia palveluja voidaan
lisätä kasvanutta väestöä varten kohtuullisin kustannuksin.

Loma-asuntojen määrän kasvun tavoitteeksi asetetaan 900 loma-asuntoa vuoteen 2010
mennessä. Loma-asunnot eivät aiheuta kunnalle juurikaan velvoitteita sosiaali-, ter-
veydenhuolto- ja koulupalvelujen osalta. Suurimmat vaikutukset loma-asunnoista ai-
heutuvat rantamaisemalle, kulttuuriympäristölle ja luonnolle.

Hailuodon asukasmäärän kasvaminen 550 asukkaalla vuoteen 2010 voi tapahtua halli-
tusti sosiaali- ja terveyshallinnon näkökulmasta. Vuosittainen n. 30 asukkaan lisäys
merkitsee 8 uutta asuntoa joka vuosi (4 asukasta/asunto). Jos uudet asukkaat ovat nuoria
perheitä, joilla on päiväkotitai kouluikäisiä lapsia, tulee kuntaan vuosittain n. 12 uutta
hoito- ja kouluikäistä lasta.

TAVOITELLUN ASUKAS- JA LOMA-ASUNTOMÄÄ- RÄN VAIKUTUS HAILUOTOON MAANKÄYTÖN NÄKÖKULMASTA

Tavoite asukas- ja loma-asuntomääräksi esiteltiin kuntalaisille "Tulevaisuuden Hailuoto"-tilaisuudessa joulukuussa 1992. Tilaisuudessa esiteltiin myös eri alojen asiantuntijoiden näkemysten perusteella syntyneet vaihtoehdot (raportissa 1) Hailuodon tulevaisuudesta.

Tilaisuuteen osallistui noin 50 hailuotolaista. Keskustelu oli vilkasta ja tilaisuus päättyi toiveeseen, että Hailuoto olisi hyvä ja turvallinen paikka asua.

Yleisötilaisuudessa käydyn keskustelun jälkeen Ympäristötaito Oy:ssä Anne Leskinen yhdyskuntarakenneselvityksen tekijänä laati raportin (Tietoja tulevaisuuden Hailuodosta käytävää keskustelua varten) siitä, millaisia vaikutuksia valitulla asukas- ja loma-asuntomäärätavoitteella on maankäytön näkökulmasta:

MAANKÄYTÖN KANNALTA PARAS RATKAISU EI VOI TOTEUTUA RANTA- ALUEILLA

Maiseman ja yhdyskuntakustannusten kannalta paras vaihtoehto on, jos kaikki uusi asuinrakentaminen sijoittuu nykyisen kylärakenteen yhteyteen. Osayleiskaavassa on määritelty asumiseen sopivat alueet, joille mahtuu tavoiteltu 1500 asukasta.

Maiseman ja yhdyskuntakustannusten kannalta paras vaihtoehto on, että loma-asuminen sijoittuu pääasiassa kylään. Rannoille voi sijoittua loma-asuntoja Marjaniemeen, josta alueen jätevedet voidaan johtaa Marjaniemen jäteveden puhdistamoon. Ulkokarvoon sijoittuvat loma-asunnot tukevat kylärakennetta, mistä johtuen alue soveltuu loma-asumisen alueeksi.

Maiseman ja yhdyskuntakustannusten kannalta parasta maankäyttövaihtoehtoa ei ranta-alueilla ole mahdollista kuitenkaan saavuttaa. Ranta-alueilla on jo loma-asuntoja ja ranta-alueilla on useita vahvistuneita ranta-kaavoja.

UUSIEN ASUNTOJEN SIJOITTAMINEN KYLÄALUEELLE ON EDULLISTA JA LISÄÄ KUNNAN ELINVOIMAA

Asuminen tulisi sijoittaa Kirkonkylä-Ojakylä-Ulkokarvo osayleiskaavan mukaisille asumisen alueille. Osayleiskaavassa asumisen alueet on pyritty sijoittamaan olemassa olevan tiestön ja kylärakenteen yhteyteen, pellon ja metsän reunaan sekä peltoalueilla talouskeskusten lähialueille. Osayleiskaavassa on asumiseen varattu aluetta niin runsaasti, että asumisen alueille mahtuu 2100 asukasta. Jos väestö kasvaa 1500 asukkaaseen, mahtuvat nämä asukkaat siis osayleiskaavan mukaisille asumisen alueille.

Hailuodon maat ovat pääasiassa yksityisten omistuksessa. Jos osayleiskaava-alueella yksityiset myyvät maata asumiseen varatuilta alueilta, voi kuntaan tulla asukkaita kunnan ulkopuoleltakin. Jos maanmyyntihalukutta ei ole, on rakennuspaikkoja tarjottava ulkopuolisille kunnan maalta. Jos em. toimilla ei saada riittävästi rakennuspaikkoja asumista varten, voi kunta käyttää lunastus- tai etuosto-oikeutta maan hankkimiseksi asumista varten.

Kunnan kehityksen kannalta pulmallisin on tilanne, jossa myytäväksi tarjoutuu rakennuspaikkoja osayleiskaavan rakennusalueiden ulkopuolelta. Asukasmäärän kasvattaminen edellyttää uusien rakennusten rakentamisen suosimista. Toisaalta rakentamista ei yhdyskuntarakenteen tasapainoisen kehittymisen ja maiseman kannalta tulisi sallia osayleiskaavan rakentamisen alueiden ulkopuolelle.

Kunnan omistamien maiden rakennuskaavoittaminen asuntoalueeksi kaavarunkoluonnoksen mukaisesti tuo Hailuotoon rakennuspaikkoja ulkopuolelta tarjottavaksi.

HAILUOTO, VILJELTYJÄ PELTOJA JA PIHAPIIREJÄ

Hailuodon nykyinen ilme ja omaleimaisuus syntyvät vanhojen moniasuntoisten rakennusryhmien muodostamista pihapiireistä ja rakennuspaikkojen tarkoituksenmukaisesta sijainnista sekä viljellyistä pelloista. Uutta rakentamista sijoitettaessa tulisi aina huolehtia siitä, että perinteiset kylää muovanneet tekijät näkyisivät myös uusien rakennusten rakentamistavassa ja niiden sijaintipaikoilla. Näin uusi rakentaminen tukee Hailuodon omaleimaisuutta, joka on muodostunut vuosisatojen kuluessa ja säilynyt meidän päiviimme saaren eristyneen aseman vuoksi.

Hailuotolaisessa kylämaisemassa näkyy maatalousvaltainen elämänmuoto yhä edelleen. Maatalous on vähenemässä. Maatalouden vähenemisen myötä pellot häviävät maisemasta. Maatalouskäytöstä poistuville pelloille ei tulisi sallia rakentamista. Pellon metsittäminenkin ei ole maiseman kannalta hyvä ratkaisu. Peltoja tulisi pyrkiä hoitamaan esim. luonnonniittynä, mikä maiseman kannalta olisi hyvä ratkaisu. Luonnonniittyjä voidaan hyödyntää esim. mehiläishoidossa.

PUHTAAN POHJAVEDEN SÄILYMISEKSI TARVITAAN TEHOKASTA JÄTEVEDENKÄSITTELYÄ

Rakennuspaikkojen keskitetty sijainti edellyttää vesihuollon järjestämistä. Käymäläjätevesien käsittely rakennuspaikkakohtaisesti edellyttää vähintään 5000 m² rakennuspaikkaa. Kunnan maalle kaavailut rakennuspaikat ovat kooltaan huomattavasti pienempiä, mistä johtuen alueen viemäröinti on järjestettävä yhteisviemäröintinä. Pohjavesien kannalta paras ratkaisu on yleisen viemäriverkoston rakentaminen. Jätevedet olisi mahdollista käsitellä myös pienpuhdistamoissa, mutta tämänhetkisten kokemusten perusteella pienpuhdistamojen käytössä on ongelmia. Pienpuhdistamojen hyvä toimivuus edellyttää asiantuntevaa ja vastuullista puhdistamon hoitajaa. Jätevesien yhteiskäsittely maahanimeytytyksenä voi olla ratkaisu vain siinä tapauksessa, että asuinrakennuksissa on kuivakäymälä ja jätevedet ovat ainoastaan pesuvesiä.

LOMA-ASUNTOJA VARTEN ON RUNSAASTI RAKENNUSPAIKKOJA

Loma-asuntojen määrän kasvaminen 530 loma-asunnosta 900 loma-asuntoon merkitsee 370 uutta loma-asuntoa Hailuotoon. Tällä hetkellä olevista loma-asunnoista 180 sijaitsee kylässä ja 350 merenranta-alueilla.

Vahvistetuissa rantakaavoissa on tällä hetkellä rakentamattomia rakennuspaikkoja noin 100 kpl. Vahvistamisvaiheessa olevia rantakaavoja on kaksi kappaletta ja niissä rakentamattomia rakennuspaikkoja noin 36 kpl. Osa-yleiskaavassa on uusia loma-asunnon rakennuspaikkoja on noin 90 kpl. Hyväksytyjen suunnitelmien mukaan Hailuodon loma-asuntojen määrä kasvaa kyläalueella 270 loma-asunnoksi ja ranta-alueilla 485 loma-asunnoksi. Näin ollen Hailuodossa tulee olemaan vähintään 755 loma-asuntoa.

Hyväksytyjen suunnitelmien lisäksi vireillä ovat kaavahankkeet Haaralammelle ja Marjaniemen Sumppuun. Rantakaavan laatimishalukkuutta on myös Itänenä-Kunninperän, Matikanperän ja Kengännenen alueelle. Näille alueille voidaan arvioida syntyvän rakennuspaikkoja yhteensä noin 130 kpl. Jos nämä suunnitelmat toteutuvat loma-asuntojen määrä Hailuodossa tulee olemaan 885 kpl.

OSA RANTA-ALUEESTA ON SUOJELUALUETTA

Hailuodon merenrannoista on rantojensuojeluohjelman ja lintuvesiensuojeluohjelman mukaista rantaa yhteensä noin n. 45 km. Yleinen käsitys on, että suojelualueilla on rakennusoikeutta samoin kuin muillakin ranta-alueilla. Suojelualueiden osalta tuntuisi järkevältä, että valtio korvaa menetetyt rakentamismahdollisuuden joko rahana tai uutena rakennuspaikkana muualta.

Jos suojeltavien ranta-alueiden rakennuspaikkojen määrä lasketaan aiempina vuosina yleisesti ranta-alueilla käytössä ollut mitoitusnormia käyttäen (10 la/km rantakaavoitettuna), tulisi näille ranta-alueille 500 loma-asuntoa. Näiden loma-asuntojen sijoittaminen muualle saarella kasvattaa Hailuodon loma-asuntomäärän 1385 loma-asunnoksi. 500 loma-asunnon sijoittaminen kylään voisi tapahtua osayleiskaavan mukaisille asumisen alueille. Edellä kuvattu kehitys on siis maankäytöllisesti mahdollista.

Vahvistuneessa seutukaavassa Hailuodon rantojensuojeluohjelman mukaiset alueet ovat jääneet vahvistumatta. Rantojensuojeluohjelman mukaisen alueen mahdollisesta rakennusoikeudesta on käytävä neuvotteluja lääninhallituksen ja seutukaavaliiton kanssa.

Suojelualueiden osalta rakennusoikeuden siirto kyläalueelle on hyvin epävarmaa, koska valtiolla ei ole maata kyläalueella. Tämän vuoksi voidaan ajatella, ettei suojelualueiden rakennusoikeuden siirrosta aiheutuva loma-asuntojen lisäys kyläalueelle ole todennäköistä.

LOMA-ASUNTOJEN SIOITTUMISEEN JA RAKENTAMISTAPAAN VOIDAAN VAIKUTTAA

Hailuodon sarkamainen kiinteistöjaotus on johtanut ja johtaa nauhamaiseen loma-asuntojen ketjuun ranta-alueilla. Tämän vuoksi olisi syytä pyrkiä aikaansaamaan uusjako ranta-alueilla mahdollisimman pikaisesti.

Vaikka maisemallisesti olisi paras, ettei ranta-alueille rakenneta lisää, on jo tehdyissä suunnitelmissa hyväksytty lisääntyvä rantarakentaminen. Jotta rakentamisesta olisi mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle, tulisi rantarakentamista varten laatia rakentamishjeet loma-asunnon sovittamiseksi ympäristöön. Ohjeissa tulisi antaa neuvoja rakentamistavan lisäksi ympäristön käsittelemisestä sekä vesihuollosta.

Kunnan kannalta loma-asuntojen suurin merkitys on niiden vaikutus kesäaikaiseen kaupan myynnin lisääntymiseen. Haittapuolena voidaan pitää liikenteen lisääntymistä maantiellä.

Jotta tavoiteltu 900 loma-asuntoa voisi toteutua, ei ole syytä sallia uusia loma-asuntoja olevien tai jo suunniteltujen kaavojen ulkopuolelle.

Kunnanvaltuusto hyväksyi edellä esitetyn yhdyskuntarakennetavoitteeksi 10.3.1993.

TULEVAISUUDEN HAILUOTOON YHTEISIN PÖN- NISTUKSIN

Eri hallintokunnat miettivät 19.4.1993 järjestetyssä "Tulevaisuuden Hailuoto" tilaisuudessa toimenpiteitä edellä esitetyn väestö- ja loma-asuntomäärän saavuttamiseksi.- Tilaisuuteen osallistuvat seuraavat henkilöt

Sauli Haapala	kh:n ja kv:n sekä sivistysltk:n jäsen
Eero Hanni	rakennustarkastaja
Matti Hautanen	kv:n varapuheenjohtaja
Pekka Heikkinen	maataloussihteeri ja kv:n jäsen
Sisko Heikkinen	kh:n pj, kv:n ja perusturvaltk:n jäsen
Aune Hinkula	kulttuurisihteeri
Risto Holtinkoski	kv:n ja kh:n sekä teknisenltk:n jäsen
Paavo Isola	kv:n jäsen, sivistysltk:n pj
Pasi Järvelä	kv:n varajäsen, teknisenltk:n jäsen
Pirkko Lastikka	sosiaalijohtaja
Aulikki Laurila	kv:n varajäsen, teknisenltk:n jäsen
Salli Mäkelä	kunnansihteeri
Kirsti Nieminen	kirjastonhoitaja
Tuula Paltakari-Piekkola	kh:n jäsen
Alpo Parrila	kv:n ja sivistysltk:n jäsen
Ulla Parrila	kv:n ja sivistysltk:n jäsen
Pekka Peussa	rehtori
Tuomo Rantasuo	kv:n ja kh:n jäsen sekä sivistysltk:n jäsen
Antti Sauvola	kv:n ja perusturvaltk:n jäsen
Ossi Suomela	kv:n ja perusturvaltk:n jäsen
Martti Tuohino	kunnanjohtaja
Tuula Vuotikka	johtava hoitaja

Kunnanhallituksen, perusturvalautakunnan ja sivistyslautakunnan sekä teknisen lautakunnan käsitys tarvittavista toimenpiteistä on seuraava:

Mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä, että uudet asukkaat (30 kpl/vuosi) voivat muuttaa kuntaan?

Kunnanhallitus pitää kaavoitusvalmiuden parantamista, kunnallistekniikan kehittämistä ja etenkin jätevesiasian hoitamista tärkeänä. Jotta uusille asukkaille saataisiin tontteja on maa-alueiden hankinta kunnanhallituksen mielestä tärkeää samoin kuin kunnan asuntotuotantotoiminnan lisääminen. Elinkeinojen monipuolistamista ja varmaa kulkuyhteyttä mantereelle kunnanhallitus pitää tarpeellisena, jotta tavoiteltu asukasmäärä olisi mahdollista saavuttaa.

Perusturvalautakunta katsoo, että vuokra-asuntoja on rakennettava lisää ja tontteja on oltava tarjolla halukkaille rakentajille. Lautakunta pitää myös tärkeänä, että peruspalvelut ovat kunnossa ja niitä on voitava kehittää ja laajentaa tarpeen mukaan.

Sivistyslautakunta pitää kunnanhallituksen ja perusturvalautakunnan tavoin tärkeänä vuokra-asuntotuotannon käynnistämistä. Lautakunnan mielestä kunnallinen palvelutaso on sopeutettava kasvavaan väestöön ja kunnallistalous on pidettävä vakaana. Lisäksi sivistyslautakunnan mielestä kunnan virkamiehistön tulisi kehittyä palvelualltiimmaksi.

Miten lautakunta edistää väestönkasvua, jotta 1500 asukkaan tavoite saavutetaan?

Kunnanhallitus katsoo, että edellisessä kohdassa mainittujen keinojen lisäksi väestönkasvua voidaan lisätä pitämällä veroäyri mahdollisimman alhaalla. Väestön lisääntymiseen voidaan vaikuttaa porkkanarahan maksamisella nuorille perheille, peruspalvelujen säilyttämisellä sekä myös yleisellä ympäristön viihtyisyydellä.

Perusturvalautakunta pitää väestön lisääntymistä edistävänä keinona hyvien peruspalvelujen mainostamista. Perusturvalautakunta tuo myös esiin väestön lisääntymistä edistävänä keinona pakolaisten sijoittamisen Hailuotoon.

Sivistyslautakunnan mielestä väestön kasvun edellytyksiä voidaan lisätä luomalla positiivinen kuntaimago ja hyödyntämällä Hailuodon matala uutiskynnys. Sivistyslautakunta katsoo uutiskynnyksen olevan matalan sekä positiivisilla että negatiivisilla Hailuotoa koskevilla asioilla. Riittävän monipuolinen ja runsas kulttuuritarjonta ja mahdollisuus itseilmaisuuksiin ovat lautakunnan mielestä myös keinoja edistää väestönkasvua.

Mihin toimiin lautakunta ryhtyy, että ns. nuoret perheet kiinnostuisivat muuttamaan Hailuotoon?

Kunnanhallituksen mielestä edellisessä kohdassa mainitut asiat vaikuttavat siihen, että nuoret perheet kiinnostuvat muuttamaan Hailuotoon. Tämän lisäksi kunnanhallitus pitää tärkeänä, että tontteja on edullisesti saatavana ja vuokratontteja on tarjolla. Kunnanhallituksen mielestä myös harrastustoiminnan tarjonnan monipuolistamisella ja kunnan markkinoinnilla voidaan vaikuttaa nuorten perheitten kiinnostuksen lisäämiseen.

Perusturvalautakunta pitää tärkeänä päivähoiton säilyttämistä ja korostaa hyvin ja monipuolisesti järjestetyn nuorisotyön merkitystä, jotta Hailuoto tuntuisi kiinnostavalta asuinkunnalta nuorten perheitten mielestä.

Sivistyslautakunnan mielestä asuntojen, päivähoiton ja koulutuksen saataavuus ja laatu sekä hyvät liikunta- ja virkistysmahdollisuudet vaikuttavat siihen, että nuoret perheet kiinnostuvat Hailuodosta asuinkuntana.

Voiko lautakunta auttaa Hailuodon omaleimaisuuden (maanviljelymaiseman ja moniasuntoisten rakennusryhmien muodostamien pihapiirien) syntymistä?

Kunnanhallituksen mielestä he voivat vaikuttaa Hailuodon omaleimaisuuden säilymiseen kaavallisin keinoin. Osayleiskaavassa on pyritty maanviljelymaiseman säilymiseen. Tämän lisäksi voidaan tukea sukupolvenvaihdoksia. Suurimpana uhkana maanviljelymaiseman säilymiselle kunnanhallituksen mielestä on tällä hetkellä peltojen metsittäminen.

Perusturvalautakunnan mielestä he voivat vaikuttaa Hailuodon omaleimaisuuden säilyttämiseen omalla henkilökohtaisella toiminnallaan ja ottamalla aktiivisesti kantaa esim. kaava-asioissa. Tämän lisäksi lautakunta voi vaikuttaa omaleimaisuuden säilymiseen edesauttamalla haja-asutusalueiden palvelujen säilymistä.

Sivistyslautakunnan mielestä omaleimaisuuden säilyttämiseen voi vaikuttaa jatkamalla maisemakokonaisuuksien kartoittamista ja luetteloimista. Lautakunnan mielestä kaavoitus olisi alistettava rakennusperinteelle. Moniasuntoisten rakennusryhmien muodostamien pihapiirien syntyminen voi lautakunnan mielestä pyrkiä suosimalla paritalojen rakentamista ja rakentamalla rivitalot vinkkeliin.

Tekninen lautakunta käsitteli asiaa hieman eri näkökulmasta kuin kunnanhallitus ja perusturva- ja sivistyslautakunta. Teknisen lautakunnan käsitys kunnan kehittämisestä tavoitteen mukaisesti on seuraava:

Jos asukasmäärä lisääntyy 8 uutta asuntoa/vuosi ja kaikki uudet asukkaat haluavat rakentaa uuden omakotitalon, löytyykö kaikille rakennuspaikka? Mihin toimiin lautakunta ryhtyy, jos rakennuspaikkoja ei ole riittävästi?

Koska rakennuspaikkoja ei ole riittävästi tekninen lautakunta esittää kunnanhallitukselle rakennusmaan hankintaa ja kaavoitusta.

Mitä lautakunta tekee, jos uusi asukasperhe haluaa rakentaa talonsa osayleiskaavan mukaiselle maatalousalueelle?

Jos rakentaja haluaa rakentaa maatalousalueelle, lautakunta tutkii mahdollisuuksia asukasperheiden toiveiden mukaisen ratkaisun löytämiseksi.

Mitä lautakunta tekee, jos asukasperhe haluaa asettua asumaan Santoseen tai muualle maiseman kannalta sopimattomalle alueelle?

Lautakunta pyrkii ohjaamaan ja neuvomaan hakijaa etsimään "sopivamman" rakennuspaikan.

Millaisen viemäröinnin lautakunta vaatii uusille asunnoille?

Lautakunta vaatii uusille asunnoille kaavamääräysten ja viranomaisten määräysten mukaisen viemäröinnin.

Miten lautakunta edistää Hailuodon perinteistä rakentamistapaa ja rakennusten perinteistä sijoittumistapaa?

Lautakunta pyrkii tähän rakentamissuositusten sekä neuvonnan ja ohjauksen avulla.

Olevat kaavat ja vireillä olevat rantakaavat mahdollistavat loma-asuntojen määrän kasvun nykyisestä 530 loma-asunnosta 900 loma-asuntoon. Mitä lautakunta tekee, jos loma-asunnolle/loma-asunnoille haetaan rakennuspaikkaa näiden kaava-alueiden ulkopuolelta?

Lautakunta tutkii asian tapauskohtaisesti.

Miten lautakunta ohjaa halukkaat loma-asunnon rakentajat jo suunnitelluille kaava-alueille?

Lautakunnan keinot ovat vähäiset.

Miten voidaan edesauttaa vanhojen rakennusten säilymistä aktiivikäytössä?

Lautakunta voi vaikuttaa asiaan neuvonnan ja ohjauksen kautta.

Millaisin keinoin lautakunta edistää suojelualueiden säilymistä nykyisenkaltaisina?

Lautakunta edistää suojelualueiden säilymistä nykyisen kaltaisena pitkin hampain.

Mitä hyvää ja huonoa Hailuodolle seuraa, jos Hailuodon asukasluku vuonna 2010 on 1500 ja loma-asuntojen määrä on 900?

Kysymystä pohdittiin 19.4.1993 järjestetyssä tilaisuudessa työryhmissä, jotka muodostuivat tilaisuudessa mukana olleista edellä mainituista henkilöistä.

Jos Hailuodossa on 1500 asukasta vuonna 2010, mitä huonoa siitä Hailuodolle seuraa?

Suurimmiksi haitoiksi työryhmät arvioivat että kulttuurimaisema ja luonto kärsivät (3 kpl) sekä kyläraitin liikenne kasvaa (3 kpl). Haitaksi arvioitiin myös, ettei saaren palveluvarustus riitä ja toisaalta, että äkillisen kasvun seurauksena yhteiskuntavelvoitteiset palvelut eivät pysy perässä (1 kpl). Haitana nähtiin lisäksi, että kunnallistekniikan vaatimustaso kasvaa, mistä johtuen kunnallistekniikan järjestämisestä aiheutuu kuluja (2 kpl). Yksi ryhmä esitti kantanaan, että 1500 asukasta on liian vähän, ryhmän mielestä asukkaita pitäisi olla 1800–2000. Yhdessä ryhmässä nähtiin uhkana, jos koko väestökasvu aiheutuu lapsista, sairaista vanhuksista tai pakolaisista.

Jos Hailuodossa on 1500 asukasta vuonna 2010, mitä hyvää siitä Hailuodolle seuraa?

Parhaimpana puolena asiassa pidettiin sitä, että palvelut säilyvät ja ehkä monipuolistuvatkin (4 kpl). Verotulojen kasvua (3 kpl), kulttuurin rikastumista ja henkisen vireyden kasvamista pidettiin Hailuodon kannalta myönteisenä vaikutuksena (3 kpl). Väestön kasvu 1500 asukkaaksi lisää työpaikkoja (2 kpl), elinkeinotoiminta vireytyy (2 kpl) ja ikärakenne nuorentuu (2 kpl). Lisäksi katsottiin, että väestön lisääntyessä kunta voi säilyä itsenäisenä (1 kpl).

Jos Hailuodon loma-asuntojen määrä vuonna 2010 on 900, mitä huonoa siitä Hailuodolle seuraa?

Loma-asuntojen määrän kasvu vähentää jokamiehen oikeuksia (3 kpl), rantojen rauha häiriintyy (3 kpl), jätehuollon järjestäminen hankalaa ja kallista (3 kpl) sekä luonto kuluu ja tulee hajuhaittoja (3 kpl). Yhden työryhmän mielestä liikenneuhkat ja turvattomuus lisääntyvät. Jonojen lisääntymistä ja hintojen nousua pidettiin haittana (1 kpl) samoin kuin sitä, että palveluissa tarvitaan sesonkimitoitus (1 kpl).

Jos Hailuodon loma-asuntojen määrä vuonna 2010 on 900, mitä hyvää siitä Hailuodolle seuraa?

Useissa työryhmissä arvioitiin, että loma-asuntojen määrän kasvu vaikuttaa myönteisesti kauppaan ja talouteen (5 kpl). Lisääntyvien loma-asuntojen myötä arveltiin myös työtilaisuuksien lisääntyvän (3 kpl). Osa ryhmistä (3 kpl) piti tärkeänä, että vuorovaikutus lisääntyy ja on enemmän ihmissuh-teita ja kulttuuritapahtumia (3 kpl). Loma-asuntojen lisääntymisen hyvinä puolina nähtiin lisäksi verotulojen kasvu (1 kpl), turismin kasvu mökki-läisten myötä (1 kpl), rantojen pysyminen siistinä (1 kpl) ja tiestön paran-tuminen (1 kpl). Lisäksi pidettiin hyvänä asiana sitä, että luonnon antimet tulevat otetuksi tarkemmin talteen (1 kpl) ja se, että loma-asutus lisää pysyvää muuttoa Hailuotoon (1 kpl).

Jos Hailuodon ja mantereen välinen liikenneyhteys jatkuu lauttayhteytenä tai kiinteänä yhteytenä, mitä hyviä ja huonoja vaikutuksia siitä Hailuodolle seuraa?

Kysymystä pohdittiin työryhmissä sekä myös lautakuntien ja kunnanhallituksen muo-dostamissa ryhmissä seuraavalla tavalla:

Jos saaren ja mantereen välillä liikennöi lautta, mitä huonoja vaikutuksia siitä on?

Jos saaren ja mantereen välillä liikennöi lautta, mantereelle kulkeminen on vaikeaa, epävarmaa, aikataulusidonnaista ja työpäivä on pitkä (6 kpl). Haittana nähtiin myös se, ettei yritystoiminta kehity, koska siihen ei uskal-leta satsata ja näin ollen työpaikat vaarantuvat eikä uusia työpaikkoja tule (5 kpl). Saaren ja mantereen välisen lauttayhteyden haittana koettiin, että eläminen on turvatonta hälytysajoneuvojen hitaan tulemisen vuoksi, mikä myös hidastaa muuta liikennettä (3 kpl). Lauttayhteyden arveltiin aiheutta-van kunnan kehittymättömyyttä (1 kpl) ja sen, ettei asukasmäärä kehity (1 kpl).

Jos saaren ja mantereen välillä liikennöi lautta, mitä hyviä vaikutuksia siitä on?

Hailuodon nykyiset valtiosuudet säilyvät (4 kpl), imago ja omaleimai-suus sekä eksotiikka matkailun kannalta säilyvät (4 kpl), jos lautta jatkaa liikennöintiä. Työryhmien mielestä elin- ja luonnonympäristö säilyvät rauhallisina (4 kpl), saari on turvallinen asua, järjestyksenpito on helpom-paa ja lautan olemassaolo ehkäisee rikollisuutta (2 kpl). Edellä mainittujen vaikutusten lisäksi nähtiin lautan liikennöinnin hyvänä puolena se, että korkea palvelutaso (1 kpl) ja itsenäisyys (1 kpl) säilyvät samoin kuin lau-tan työpaikat (1 kpl).

Jos saaren ja mantereen välillä on kiinteä yhteys, mitä huonoja vaikutuksia sillä on?

Useimmin mainittiin haittana valtiosuuksien pieneneminen (4 kpl). Muut haitat mainittiin vain kerran. Muita haittoja on, että lautan työpaikat lop-puvat (1 kpl), rikollisuus lisääntyy (1 kpl), kunnan itsenäisyys menee (1 kpl), saaren rauha vaarantuu (1 kpl) ja on kelirikkokatkoksia (1 kpl). Li-säksi arveltiin, että kulkeminen tulee maksulliseksi (1 kpl), liikenne mah-dollisesti kasvaa (1 kpl), ympäristö kuluu (1 kpl) ja väestö liikehtii hallit-semattomasti (1 kpl).

Jos saaren ja matereen välillä on kiinteä yhteys, mitä hyviä vaikutuksia siitä on?

Hyvänä vaikutuksena nähtiin, että elinkeinotoiminta viriää ja kehittyy (5 kpl) ja toisaalta mahdollisuus mantereella työssäkäyntiin lisääntyy (4 kpl). Hyvänä nähtiin myös, että yksityinen ja yleinen kulku vapautuu aikatauluista (3 kpl) ja saaren asukasmäärä kasvaa (3 kpl). Työryhmissä nähtiin myös, että matkailun vetovoima kasvaa (2 kpl) kiinteän yhteyden myötä ja liikennevaikeudet ohitetaan (1 kpl) sekä palo- ja pelastustoiminnan saavutettavuus lisääntyy.

Miten Hailuodon ja mantereen välisen liikenneyhteyden laatu vaikuttaa lautakunnan alaiseen toimintaan?

Kunnanhallituksen mielestä liikenneyhteyden laadulla on vaikutusta kunnan talouteen, rahavirrat ovat erilaiset eri liikennevaihtoehdoilla.

Perusturvalautakunnan mielestä liikenneyhteyden laadulla on vaikutusta hälytysajoihin, turvattuuteen ja rikollisuuteen.

Sivistyslautakunnan mielestä liikenneyhteyden laadulla on varsin suuret vaikutukset lautakunnan toimintaan. Nykyisellä väestötasolla ja liikenneyhteydellä nautitaan moninaisista talouseduista. Muutosvaikutuksia sivistyslautakunta piti arvaamattomina.

Teknisen lautakunnan mielestä liikenneyhteyden laadulla on vaikutusta rakennustoiminnan vilkkauteen.

LOPPUSANAT

Hailuodossa on liikenneyhteysien kehittämisen tarveselvityksen laatimisen yhteydessä useaan otteeseen pohdittu kunnan tulevaisuutta. Tulevaisuutta suunniteltaessa on pyritty löytämään ne kunnan olemassa olon kannalta tärkeät tekijät, joihin ensisijaisesti voidaan vaikuttaa.

Tulevaisuuden hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että kunnan asukasmäärä kasvaa. Hailuodossa on mietitty keinoja, jotka edesauttavat uusien asukkaiden muuttamista kuntaan. Tulevaisuuden Hailuotoa suunniteltaessa on pyritty pohtimaan asukasmäärän lisäämisen sekä hyviä että huonoja puolia. Asukasmäärän lisääntymisen huonojen puolien selvittäminen on koettu tärkeäksi, jotta voitaisiin etsiä keinoja ei toivotun kehityksen suunnan muuttamiseksi.

Loma-asuntojen määrällä ei kunnan taloudellisen hyvinvoinnin kannalta ole yhtä suuria vaikutuksia kuin pysyvän asutuksen määrällä. Loma-asukkaiden ja loma-asuntojen määrä vaikuttaa ensisijassa hailuotolaisten elämänmenoon taloudellisten vaikutusten jäädessä toissijaiseksi.

Tulevaisuuden Hailuoto-tilaisuuksissa saaren tulevaisuutta on pohdittu ensisijaisesti saaren ja mantereen välisestä liikenneyhteydestä irrallisena. Koska liikenneyhteys kuitenkin vaikuttaa saaren tulevaisuuteen, on liikenneyhteyden vaikutuksiakin tulevaisuuspohdinnoissa mietitty. Saaren ja mantereen välisen liikenneyhteyden laatu vaikuttaa kunnan tavoitteleman suuremman asukasluvun saavuttamiseen.

Liikenneyhteysraportti, joka sisältää nykytilanteen ja vaihtoehdot sekä vaikutukset ja vertailun, muodostaa YVA-lain mukaisen arviointiselostuksen. Arviointiselostus on asetettu nähtäville käänsäkuussa 1993.

Kunnanhallitus hyväksyi "Tulevaisuuden Hailuoto"-raportin 24.5.1993. Kunnanvaltuusto sai raportin tiedoksi 16.6.1993. Kunnanvaltuusto tulee antamaan lausunnon liikenneyhteysien kehittämisen tarveselvityksestä, jolloin tämä raportti voidaan liittää osaksi kunnan lausuntoa. Lausunnon liitteenä raportti antaa kuvan Hailuodon tulevaisuudesta käydyistä keskusteluista ja antaa tietoa hailuotolaisten näkemyksistä liikenneyhteysistä päättävälle osapuolille.